

Recenzja

Rozprawy doktorskiej lekarz Justyny Łuczak

Guzy jajnika u dzieci - aspekty kliniczne i badania eksperymentalne.

Zgodnie z uchwałą Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu nr 262/VI/2020 o powołaniu mnie na recenzenta w wyżej wymienionym przewodzie doktorskim mam zaszczyt przedstawić poniższą opinię.

Guzy jajników u dziewczynek nie są częste i stanowią około 1 % guzów wieku dziecięcego. Z drugiej strony poniżej 5% wszystkich guzów jajnika rozpoznawanych jest w populacji pediatrycznej. Większość zmian nowotworowych to zmiany histologicznie łagodne. Współcześnie olbrzymią wagę kładzie się na ratowanie tkanki jajnikowej i ograniczanie rozległości gonadektomii. W związku z tym bardzo ważne jest aby chirurg w momencie przystąpienia do operacji wiedział z jakiego rodzaju zmianą może mieć do czynienia i jakie działania w procesie diagnostyczno-terapeutycznym może wdrożyć.

W świetle przedstawionych informacji wybór tematu pracy doktorskiej, a szczególnie stworzenie algorytmu leczenia guzów jajnika u dziewczynek należy przyjąć za bardzo trafny, mogący mieć duże znaczenie praktyczne.

Dysertacja oparta jest na trzech pracach opublikowanych w recenzowanych czasopismach, z listy filadelfijskiej o łącznym współczynniku oddziaływania IF 6,755. We wszystkich trzech publikacjach lekarka Justyna Łuczak jest pierwszym autorem.

Praca obejmuje 41 stron, w tym kopie publikacji. We wstępie doktorantka przedstawia krótką, zwięzłą notatkę na temat zaburzeń o których traktują poszczególne prace.

Autorka jako główny, szeroki cel rozprawy doktorskiej zaplanowała analizę aspektów klinicznych poszczególnych guzów jajnika u dzieci i stworzenie algorytmu leczenia. Cel ten rozwinęła w 7 punktach szczegółowych:

- analiza epidemiologii i objawów w grupie badanej
- analiza zastosowanych metod diagnostycznych
- określenie cech charakteryzujących guzy złośliwego
- wyodrębnienie najczęstszego typu guza nowotworowego jajnika u dzieci i określenie jego charakterystycznych aspektów klinicznych
- odniesienie otrzymanych wyników do danych z literatury
- stworzenie algorytmu leczenia guzów jajnika u dzieci, przydatnego w codziennej praktyce

Dodatkowo, Doktorantka podjęła próbę oceny wpływu otwartej biopsji jajnika na rezerwę jajnikową, biopsji wykonanej przed okresem dojrzewania. Zadanie to realizowała w bardzo ciekawym projekcie doświadczalnym przeprowadzonym na modelu zwierzęcym. Na podstawie tego badania uszczegółowiła wyżej wymieniony cel w 3 podpunktach:

- określenie wpływu jednostronnej biopsji jajnika na rezerwę jajnikową u szczurów przed okresem dojrzewania
- określenie wpływu jednostronnej biopsji jajnika na rezerwę jajnikową tej gonady w

- przypadku jednoczesnego usunięcia drugiego jajnika
- określenie zależności rezerwy jajnikowej od czasu jaki minął od zabieg

W kolejnej części dysertacji doktorantka streściła trzy publikacje, dwie oparte o analizę retrospektywną pacjentek operowanych z powodu guzów jajnika zarówno łagodnych jak i złośliwych - pierwsza praca, jak i analiza zawężona tylko do potworniaków - druga praca. W obu zestawieniach porównano wyniki badania poziomu markerów nowotworowych z wynikiem badania histologicznego. W pierwszej pracy określono cech guza: jak obraz USG, jego wielkość a także wiek leczonych pacjentek, które mogą świadczyć o złośliwości zmiany co jest bardzo ważne z punktu widzenia praktyki klinicznej. Te cechy umożliwiły opracowanie algorytmu postępowania klinicznego u dziewcząt z guzami jajnika. Algorytm ten jest umieszczony w tekście pracy nr 1. Określono również możliwość zabiegu oszczędzającego tkankę jajnikową. W obu pracach stwierdzono mniejszą liczbę totalnych gonadektomii w II okresie badania (po 2002 -praca nr 1 i po 2003 - praca nr 2) co jest bardzo korzystne w kontekście zachowania potencjału płodności u młodych kobiet.

Osobnym zagadnieniem jest praca nr 3, doświadczalna. Zarówno metodologia jak i wnioski wypływające z badania są bardzo ciekawe. Praca jak i poprzednie były recenzowane zanim trafiły do druku i stanowią niewątpliwie dorobek w pracach nad zachowaniem płodności u dziewcząt z guzem jajnika. Przy lekturze pracy doświadczalnej nasunęło mi się jeno pytanie. Na ile rezerwa jajnikowa jest zmniejszona przez gonadektomię a na ile przez biopsję jedynej gonady?

Po streszczeniu artykułów i podsumowaniu wniosków, do pracy dołączone są kopie publikacji. Piśmiennictwo jest aktualne, poszczególne pozycje są cytowane w pracach.

Reasumując należy stwierdzić, że doktorantka, Justyna Łuczak wykazała dużą orientację w opracowanym zagadnieniu naukowym, dobrała właściwą metodykę prac, przeprowadziła rzetelną analizę uzyskanych, bardzo ciekawych wyników i sformułowała wnioski zgodne z postawionymi celami. Dysertacja napisana jest przejrzystym, stylistycznie poprawnym językiem.

Do pracy dołączone są zgody współautorów na wykorzystanie wspólnych publikacji w postępowaniu o nadanie stopnia doktora nauk medycznych.

Biorąc pod uwagę wysoką wartość merytoryczną włączonych do rozprawy artykułów oceniam dysertację pozytywnie, uważam że „rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U.Nr65, poz.595, z późn. zm.)” i mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu wniosek o dopuszczenie lekarki Justyny Łuczak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Na uwagę zasługuje nowatorska, przeprowadzona w sposób profesjonalny praca doświadczalna . W pracy tej uzyskano wyniki mające dużą wartość poznawczą, wpisujące się w aktualne badania nad zachowaniem płodności u dziewczynek leczonych z powodów nowotworów zarówno łagodnych jak i złośliwych. Jak autorka napisała doświadczenia na zwierzętach mogą być punktem wyjścia dla „prospektywnych, długoterminowych badaniach na ludziach”, co jest potrzebne ale bardzo trudne w populacji pediatrycznej. W związku z tym jak również w związku z wysoką oceną pozostałych 2 prac wnoszę o wyróżnienie recenzowanej pracy doktorskiej.

Dr hab.n.med. Tomasz Koszutski prof. SUM

Tomasz Koszutski